

قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری پس از تایید شورای نگهبان و امضای رئیس جمهور به این وزارتخانه ابلاغ شد.

متن این قانون به شرح زیر است:

ماده 1- به استناد ماده 99 قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب 1379/1/17 و به منظور انسجام بخشیدن به امور اجرایی و سیاستگذاری نظام علمی، تحقیقاتی و فناوری کشور، اهداف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر تعیین می شود:

الف- توسعه علوم، تحقیقات و فناوری و تقویت روحیه تحقیق و تتبع و ترویج فکر اخلاق و ارتقای فرهنگ علم دوستی.

ب- اعتلای موقعیت آموزشی ف علمی و فنی کشور.

ج- تعمیق و گسترش علوم، معارف، ارزش های انسانی و اسلامی و اعتلای جلوه های هنر و زیبایی شناسی و میراث علمی تمدن ایرانی و اسلامی.

د- تامین نیروی انسانی متخصص و توسعه منابع انسانی در کشور.

ه- ارتقای سطح دانش و مهارت های فنی و توسعه و ترویج فرهنگ تفکر علمی در جامعه.

و- حفظ و تحکیم آزادی علمی و استقلال دانشگاهها، مراکز علمی و تحقیقاتی.

ماده 2- مأموریت اصلی و حدود اختیارات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر است:

الف - در زمینه انسجام امور اجرایی و سیاستگذاری نظام علمی و امور تحقیقات و فناوری

1- شناسایی مزیت های نسبی، قابلیت ها، استعدادها و نیازهای پژوهش و فناوری کشور بر مبنای آینده نگری و آینده پژوهی و معرفی آن به واحدهای تولیدی، تحقیقاتی، دانشگاهها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی جهت بهره برداری.

2- بررسی اولویت های راهبردی تحقیقات و فناوری با همکاری یا پیشنهاد دستگاههای اجرایی ذی ربط و پیشنهاد به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

3- حمایت از توسعه تحقیقات بنیادی و پژوهشهای مرتبط با فناوری های نوین بر اساس الویت ها.

4- برنامه ریزی برای تدارک منابع مالی و توسعه فناوری کشور و مشارکت در ایجاد ، توسعه و تقویت فناوری ملی و حمایت از توسعه فناوری های بومی .

5- اتخاذ تدابیر لازم به منظور افزایش کارایی و اثر بخشی تحقیقات کشور و توسعه تحقیقات کاربردی با همکاری دستگاههای ذی ربط.

6- اتخاذ تدابیر و تهیه پیشنهاد های لازم در خصوص انتقال فناوری و دانش فنی و برنامه ریزی به منظور بومی کردن فناوری های انتقال یافته به داخل کشور و ارایه آنها به شورای عالی علوم ، تحقیقات و فناوری.

7- ایجاد زمینه های مناسب برای عرضه فناوری در داخل و خارج کشور و حمایت از صدور فناوری های تولید شده در کشور و کمک به ایجاد انجمن ها و شرکت های غیر دولتی علمی ، تحقیقاتی و فناوری .

8- تمهید ساز و کارهای لازم برای ایجاد هم سویی میان فعالیت های آموزشی ، تحقیقاتی و فناوری ، تقویت ارتباط دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی با بخش های اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی کشور.

9- اتخاذ راهکارهای مناسب برای کمک به توسعه پژوهش و فناوری در بخش های غیر دولتی .

10- ارزیابی جامع عملکرد نظام ملی علوم ، تحقیقات و فناوری شامل پیشرفت ها ، شناخت موانع و مشکلات و تدوین و ارایه گزارش سالانه .

11- اتخاذ تدابیر و ارایه پیشنهاد های لازم جهت حفظ دانشمندان و محققان و تامین امنیت شغلی آنان و استفاده از توانمندیهای آنها .

ب- در زمینه اداره امور دانشگاهها و موسسات آموزش عالی تحت پوشش وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

1- پیشنهاد ضوابط و معیارهای کلی پذیرش دانشجو به مراجع ذی صلاح .

2- تعیین راهکارهای لازم و برنامه ریزی و حمایت از ایجاد و گسترش دانشگاهها ، موسسات آموزش عالی ، مراکز تحقیقاتی و فناوری و دیگر مراکز فعالیت های علمی - پژوهشی همانند شهرک های تحقیقاتی ، آزمایشگاههای ملی ، موزه های علوم و فنون با استفاده از منابع دولتی و غیر دولتی و مشارکت های مردمی متناسب با نیازها و ضرورت های کشور.

3- برنامه ریزی اجرایی ، آموزشی و تحقیقاتی متناسب با نیازها و تحولات علمی و فنی در جهان.

4- تعیین ضوابط ، معیارها و استانداردهای علمی موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی ، رشته ها و مقاطع تحصیلی با رعایت اصول انعطاف ، پویایی ، رقابت و نوآوری علمی.

5- نظارت بر فعالیتهای دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور .

6- ارزیابی مستمر فعالیت هر گونه واحد آموزش عالی و یا موسسه تحقیقاتی (اعم از دولتی و غیر دولتی) و جلوگیری از ادامه فعالیت ، تعلیق فعالیت و یا انحلال هر یک از آنها در صورت تخلف از ضوابط و یا از دست دادن شرایط ادامه فعالیت بر اساس اساسنامه های مصوب.

7- صدور مجوز تاسیس انجمن های علمی و حمایت و ارزیابی مستمر از فعالیت آنها بر اساس ضوابط مصوب مراجع ذی صلاح.

8- تایید اساسنامه و صدور مجوز تاسیس انجمن ها و تشکل های دانشجویان و دانش آموختگان دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و ارزیابی فعالیت آنها و اتخاذ تصمیم در مورد امکان ادامه فعالیت آنها بر اساس ضوابط و مقررات مراجع ذی صلاح.

9- تایید صلاحیت و صدور احکام اعضای هیات های ممیزه ، هیات های امناء ، و هیات های موسس ، هیات های گزینش اعضای هیات علمی و هیات های انتظامی اعضای هیات علمی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی وابسته به وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری ، طبق ضوابط و مقررات موضوعه .

تبصره- انتخاب و تایید روسای دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی بر اساس مفاد مندرج در وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود.

10- ارزیابی و اعتبار سنجی علمی دانشگاهها ، موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی به صورت مستقیم و یا از طریق حمایت از انجمن های مستقل علمی، تخصصی و فرهنگستان ها در ارزیابی علمی دانشگاهها و موسسات و انتشار نتایج در محافل علمی و ارائه گزارش سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی و سایر مراجع ذی صلاح.

11- تایید اساسنامه و صدور مجوز ایجاد یا توسعه هر گونه واحد آموزش عالی یا موسسه تحقیقاتی (اعم از دولتی یا غیر دولتی)، رشته ها و مقاطع تحصیلی.

12- ارزیابی سالانه عملکرد مالی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی دولتی .

13- بررسی و پیشنهاد الویت های تخصیص منابع در حوزه های علوم ، تحقیقات و فناوری به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

14- توسعه همکاریهای علمی بین المللی و اتخاذ تدابیر لازم به منظور نهادینه کردن همکاریها و مبادلات علمی بین مراکز علمی- تحقیقاتی داخل کشور با مراکز علمی - تحقیقاتی منطقه ای و بین المللی در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب مراجع ذی صلاح.

تبصره- دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی مجازند با تصویب هیات امنای و تایید وزیر ذی ربط روابط تحقیقاتی، علمی و فنی با موسسات و مراکز صنعتی و سازمان های مشابه خارجی برقرار کنند و یـا بـه عـضـویـت موسـسات و سازمان های مذکور در آیند. حق عضویت مراکز مذکور در این قبیل موسسات با تصویب هیات امنای قابل پرداخت خواهد بود.

15- صدور مجوز>> تاسیس دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی دولتی و غیر دولتی با مشارکت دانشگاهها و مراکز علمی خارج از کشور<< بر اساس ضوابط مصوب مراجع ذی صلاح.

ج- سایر موارد

1- مشارکت فعال در فرآیند سیاستگذاری نظام آموزش و توسعه نیروی انسانی کشور به منظور ایجاد هماهنگی لازم بین برنامه های سطوح مختلف آموزش کشور.

2- مشارکت در تعیین الویت های توسعه منابع انسانی کشور و ارایه نتایج حاصل شده به دستگاههای ذی ربط به منظور هدایت منابع در جهت الویت های مذکور.

3- ارزیابی و تایید اختراعات ، اکتشافات و نوآوری ها با همکاری سایر مراکز علمی و تحقیقاتی کشور به منظور فراهم کردن زمینه حمایت از حقوق مالکیت معنوی و ثبت در مراجع ذی ربط. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون، آیین نامه اجرایی این جزء را تهیه و جهت تصویب تقدیم هبات وزیران کند.

4- تعیین ضوابط ارزشیابی علمی مدارک فارغ التحصیلان و تایید ارزش علمی مدارک دانشگاهها و مراکز آموزش عالی (دولتی یا غیر دولتی) داخل کشور به استثنای گروه پزشکی ، تعیین ضوابط مربوط به تشخیص ارزش علمی، گواهینامه های آموزش عالی و پژوهش های علمی دانشگاهها و موسسات علمی خارجی و تعیین ارزش مدارک مذکور به استثنای گروه پزشکی.

تبصره- اجرای مفاد این جزء در خصوص دانشگاهها و مراکز آموزش عالی (دولتی و غیر دولتی) در گروه پزشکی به عهده وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی است.

5- برنامه ریزی برای شناسایی و حمایت از شکوفایی استعداد های درخشان و هدایت آنها به سمت الویت های راهبردی کشور در زمینه علوم ، تحقیقات و فناوری در چارچوب مقررات مصوب مراجع ذی صلاح.

6- برنامه ریزی برای جذب متخصصان ایرانی داخل و خارج از کشور جهت همکاری علمی ، تحقیقاتی و فناوری.

تبصره- وزارتخانه های علوم ، تحقیقات و فناوری و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی مجازند از اعضای هیات علمی و محققان غیر ایرانی خارج از کشور به منظور استفاده از خدمات علمی و تحقیقاتی دعوت به کار کنند.

7- اداره امور دانشجویان ایرانی در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی خارج از کشور و ایجاد زمینه های علمی و فنی متقابل از طریق اعزام رایزن های علمی با هماهنگی وزارت امور خارجه.

8- اهتمام در معرفی میراث علمی تمدن ایرانی و اسلامی و گسترش زبان و ادبیات فارسی در دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی خارج از کشور.

9- همکاری در اعتلای فرهنگ ، اخلاق و معنویت اسلامی در مجامع علمی دانشگاهی و در جامعه.

10- ایجاد پایگاههای اطلاع رسانی به جامعه و بخش های مختلف در زمینه سیاست ها ، اولویت ها و برنامه ها و عملکرد های آموزش عالی ، تحقیقات و فناوری .

11- نمایندگی دولت در مجامع و سازمان های بین المللی و برقراری ارتباطات لازم در حوزه ماموریتها و اختیارات وزارتخانه.

12- انجام امور مربوط به کمیسیون ملی یونسکو .

ماده 3- از تاریخ تصویب این قانون <<شورای عالی علوم ، تحقیقات و فناوری >> با ترکیب زیر به ریاست رئیس جمهور تشکیل می شود:

- رئیس جمهور .

- وزیر علوم ، تحقیقات و فناوری.

- وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی.

- وزیر آموزش و پرورش .

دو تا چهار نفر از اعضای هیات دولت به انتخاب هیات دولت.

- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

- رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها با اجازه ایشان.

- دو نفر از اعضای کمیسیون آموزش و تحقیقات به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر.

- رئیس بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران .

- روسای فرهنگستانهای علوم ، علوم پزشکی ، هنر و زبان و ادبیات فارسی .

- سه نفر از روسای دانشگاههای دولتی (یک نفر از دانشگاههای علوم پزشکی) به انتخاب شورای مرکزی دانشگاههای مربوطه .

- یک نفر از روسای دانشگاهها و موسسات آموزش عالی غیر دولتی و غیر انتفاعی .

- سه نفر از دانشمندان و صاحب نظران دانشگاهها و مراکز تحقیقات به انتخاب تشکلها و انجمنهای علمی.

- سه نفر از صاحب نظران بخشهای تولیدی و خدماتی خصوصی با معرفی رئیس جمهور.

تبصره- مصوبات شورای عالی علوم ، تحقیقات و فناوری در چارچوب این قانون پس از تایید رئیس جمهور برای کلیه موسسات آموزشی و تحقیقاتی و دستگاههای اجرایی لازم الاجرا است.

ماده 4- وظایف و اختیارات شورای عالی علوم ، تحقیقات و فناوری عبارت است از :

1- الویت بندی و انتخاب طرح های اجرایی بلند مدت سرمایه گذاری کلان در بخش های آموزشی و پژوهشی و فناوری .

2- بررسی و پیشنهاد منابع مالی مورد نیاز در حوزه های علوم ، تحقیقات و فناوری.

تبصره 1- شرح تفصیلی وظایف و اختیارات شورا در محدوده این قانون بنا بر پیشنهاد و تایید هیات وزیران می رسد.

تبصره 2- دبیرخانه این شورا در وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری مستقر خواهد بود.

ماده 5- تایید اساسنامه و صدور مجوز تاسیس فدراسیون ملی ورزش های دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران و نمایندگی دولت در فدراسیون های قاره ای و بین المللی ورزش دانشگاهی، بعه عهده وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری است.

ماده 6- کلیه وزارتخانه ها ، موسسات و شرکتهای دولتی، موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و همچنین موسسات خصوصی که به نوعی مبادرت به انجام فعالیت های آموزش عالی، پژوهش و فناوری می کنند، موظفند فعالیت های خود را در چارچوب سیاست ها و آیین نامه های موضوع این قانون انجام دهند.

تبصره- موسسات پژوهشی وابسته به سایر وزارتخانه ها که به موجب قانون مصوب مجلس تاسیس شده اند در چارچوب قوانین مصوب و اصلاحات بعدی آن و سیاست ها و

مؤسسات مراجع ذی صلاح بـه فعالیت خود ادامه خواهند داد .

ماده 7- هر گونه فعالیت اشخاص حقوقی و موسساتی که به نحوی از آنجا بـه امور دانشجویی مرتبط می شود حسب مورد موکول به اجازه وزارت خانه های بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و علوم ، تحقیقات و فناوری در چارچوب مصوبات مراجع ذی صلاح است و اداره ثبت شرکتهای مالکیت صنعتی موظف است بدون ارایه این اجازه نامه از ثبت آن خوداری کند.

ماده 8- وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری مجاز است زمینه فعالیت دانشگاههای غیر دولتی و شعب دانشگاههای معتبر خارج از کشور را در چارچوب ضوابط مصوب مراجع ذی صلاح فراهم کند.

ماده 9- در صورتی که به تشخیص وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری موسس یا موسسان و هیات امنای هر یک از مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی غیر دولتی بر خلاف ضوابط و معیارها و اصول مصوب رفتار کنند ، وزارتخانه می تواند بر اساس ضوابطی که به تصویب مراجع ذی صلاح می رسد از آنان صلب مسئولیت و صلاحیت کند.

ماده 10- دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی دارای شخصیت حقوقی مستقل هستند و برابر ضوابط و آیین نامه های خاص مالی معاملاتی ، اداری ، استخدای و تشکیلاتی که به تصویب هیات امنای و تایید وزیر می رسد اداره می شوند.

اختیارات وزارت د امور دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و حدود تعیین سیاست های عمومی اداره آنها، ارزیابی ، نظارت و حمایت و پشتیبانی آنها در چارچوب این قانون و مصوبات مراجع ذی صلاح خواهد بود.

تبصره- به منظور تحقق تمرکز زدایی در فعالیت های اجرایی بخش آموزش عالی و پژوهشی افزایش اختیارات هیات امنای شوراهای علمی و مدیریت اجرایی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، تنظیم حدود اختیارات حوزه های ستادی وزارتخانه در امور دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، تقویت ترکیب اعضای هیات های امنای، تعریف و تعیین مسئولیت های متقابل دولت و هیات های امنای و نحوه نظارت بر فعالیت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی ، لوایح ، تصویب نامه ها آیین نامه ها و اصلاحیه های لازم توسط وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری تنظیم و برای طی مراحل قانونی به مراجع ذی صلاح ارایه خواهد شد.

ماده 11- وزارت ، علوم و تحقیقات و فناوری موظف است حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون با رعایت موارد مندرج در ماده 2 قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری

اسلامی ایران م صوب
1379/1/17 و مفاد این قانون شرح وظایف تفضیلی و تشکیلات وزارت
خانه را تهیه و پیس از تصویب سازمان
مدیریت و برنامه ریزی کشور به مرحله اجرا د آورد.

ماده 12- آیین نامه های اجرایی این قانون از سوی وزارت علوم ،
تحقیقات و فناوری تهیه و به مراجع ذی ربط
ارایه خواهد شد . اعمال مقررات موضوع این قانون در مورد
دانشگاههای نظامی و انتظامی و موسسات آموزشی
و پژوهشی تحت نظر فرماندهی کل قوا پس از کسب موافقت ایشان
انجام خواهد شد.

ماده 13- این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجرا است و کلیه
قوانین ، مصوبات و مقررات مغایر لغو و بلا اثر می شود.

قانون فوق مشتمل بر سیزده ماده و نه تبصره در جلسه علنی روز
یکشنبه مورخ هجدهم مرداد ماه یکهزار و سیصد
هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ 1383/5/28 به
تایید شورای نگهبان رسید و در تاریخ
83/6/8 با امضای رئیس جمهور به وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
ابلاغ شد.